

NIEZBEDNIK ŚWIADOMEGO RODZICA

ROZWÓJ SPOŁECZNY I EMOCJONALNY 3- LATKA

Trzeci rok życia przynosi duże zmiany w potrzebach społecznych dziecka. Jest to czas, kiedy postępujące uświadamianie sobie własnej odrębności, a także zdolności psychicznego i fizycznego rozdzielenia się z matką pozwala na wchodzenie w bliższe relacje z rówieśnikami. Grupa zaczyna mieć dla trzylatka coraz większe znaczenie, co pozwala mu pod koniec tego okresu dostrzec, że rządzą nią określone zasady, którym należy się podporządkować. Będąc w grupie, dziecko zaczyna również współdziałać.

Nie zawsze koniec trzeciego roku życia jest momentem przełomowym dla umiejętności społecznych dziecka. Różne czynniki mają wpływa na to, czy dziecko potrafi się odnaleźć w grupie, czy nie. Jednym z nich jest poczucie bezpieczeństwa, jakie dają prawidłowo ukształtowane relacje z matką oraz innymi najbliższymi osobami. Negatywny wpływ może mieć zarówno brak dostatecznych kontaktów z matką, jak i jej nadopiekuńczość. Dziecko z prawidłowo ukształtowanym przywiązaniem, a tym samym dużym poczuciem bezpieczeństwa, chętnie poznaje nowe osoby i nowe miejsca, ponieważ nie są odbierane jako źródło zagrożenia.

Duże znaczenie w rozwoju kontaktów społecznych ma prawidłowo rozwijający się język dziecka. Pod koniec trzeciego życia dziecka powinno ono rozumieć większość kierowanych do niego komunikatów dotyczących spraw codziennych oraz sygnalizować swoje potrzeby w sposób zrozumiały. Język pozwala poznawać reguły społeczne, obowiązujące zasady.

W trzecim roku życia następuje rozwój emocjonalny- pojawiają się nowe dla dziecka uczucia, m.in. wstydu, poczucia winy, zakłopotania i zazdrości. Ma to ścisły związek z kształtowaniem się poczucia "ja" oraz świadomości własnej odrębności. Kształtuje się również obraz własnej osoby- pozytywny, jeśli relacje z matką i innymi członkami rodziny są prawidłowe a potrzeby emocjonalne spełniane. Zaczyna się również podział grupy na jednostki dominujące, ustalające reguły zabawy i wycofujące się- przyjmujące zasady narzucone przez innych. Wtedy również pojawia się rywalizacja.

Pomimo postępującego rozwoju emocjonalnego, trzylatek nadal nie potrafi kontrolować swoich ekspresji. Tylko w wyjątkowych sytuacjach potrafi zareagować z odroczeniem. Bodźce emocjonalne są w dalszym ciągu trudne do kontrolowania. Większość ekspresji

emocjonalnych ma podłoże impulsywne. W związku z tym nie potrafi jeszcze rozpoznać i zwerbalizować powodów, dla których, np. popchnęło kolegę lub brata. W związku z tym trzyletniemu dziecku nie zadajemy pytania: "dlaczego to zrobiłeś?", ale za każdym razem należy samemu nazwać sytuację i towarzyszące jej uczucia osób biorących w niej udział. Poznawanie nazw emocji ułatwia dziecku panowanie nad nimi i zwiększa jego kompetencje społeczne.

Trzeci rok życia to również początek kształtowania się dobra i zła. Trzyletnie dziecko cechuje nadal egocentryzm i nie potrafi jeszcze przyjmować cudzego punktu widzenia. W związku z tym należy podejrzewać, że w pojęciu dziecka dobre jest to, co jest dobre dla niego.

W wieku przedszkolnym charakter dziecka zaczyna ewoluować. Dzięki kontaktom ze światem zewnętrznym dzieci zaczynają wyrabiać w sobie różne cechy, które dają podłoże jego niepowtarzalnej osobowości.

Rozwój społeczny i emocjonalny trzylatka:

- stany emocjonalne dziecka charakteryzują się krótkotrwałością, gwałtownością i dużą zmiennością; dziecko z jednego stanu uczuciowego przechodzi szybko w drugi, często skrajny;
- dziecko nie potrafi jeszcze ukrywać, udawać ani kontrolować swoich emocji;
- stara się umacniać swoje „ja” w celu zdobycia większej autonomii;
- manifestuje, buntuje się i dzięki podejmowanym wysiłkom, a często nieposłuszeństwu utwierdza swoją osobowość;
- zaczyna rozumieć i przystosowywać do takich sytuacji, jak rozłąka z matką, pozostanie w przedszkolu lub pod inną opieką w domu
- uświadamia sobie swoje pragnienia, wyrażając je: „ja chcę”, „ja nie chcę”
- potrafi w prostych słowach opowiadać o swoich problemach;
- umie inicjować działanie: określa cel swego działania („ja chcę iść na spacer”) lub obiekt swych pragnień („kup mi to jabłko”);
- zaczyna podejmować zabawę z rówieśnikami, zaczyna dzielić się zabawkami;
- umie współdziałać w małej 2, 3 osobowej grupie;
- organizuje zabawę tematyczną np. w sklep, lekarza, dom;
- rozróżnia płeć;
- lęki występujące w tym okresie: strach przed ciemnością; lęki przed zwierzętami.

PRAWIDŁOWOŚCI ROZWOJOWE DZIECKA 3-letniego

Umiejętności dziecka w zakresie:

MOTORYKA DUŻA	<ul style="list-style-type: none"> - sprawnie chodzi i biega; - pewnie trzyma przedmioty w czasie chodzenia; - stoi 2-3 sekundy na jednej nodze; - rzuca, kopie i próbuje łapać piłkę; - jeździ na trójkołowym rowerku; - samodzielnie wkłada i zdejmuje niektóre części garderoby.
MOTORYKA MAŁA	<ul style="list-style-type: none"> - rysuje pionową i poziomą linię prostą, krzyżyk oraz kółko; - buduje wieżę z 8 elementów; - posługuje się łyżką, widelcem i kubkiem; - samodzielnie wykonuje podstawowe czynności higieniczne; - wkłada klocki różnego rodzaju do właściwych otworów.
SPOSTRZEGANIE WZROKOWE	<ul style="list-style-type: none"> - układanie figur w konturach; - układanie obrazków w konturach; - wskazywanie przedmiotów na ilustracjach po obejrzeniu oddzielnego obrazka; - składanie obrazków z części; - klasyfikowanie według barwy, kształtu, kryterium użycia; - naśladowanie wzorów; - naśladowanie sekwencji tematycznych i atematycznych.
SPOSTRZEGANIE SŁUCHOWE	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikowanie i różnicowanie nowych słów; - rozumienie dłuższych wypowiedzi; - powtarzanie melodii; - tworzenie samodzielnych konstrukcji językowych na podstawie skojarzeń słuchowych;
ROZWÓJ MOWY	<ul style="list-style-type: none"> - stały wzrost słownictwa; - rozwój systemu fonetyczno-fonologicznego; - szybki rozwój konstrukcji składniowych; - wzrost sprawności komunikacyjnej i społecznej.
ROZWÓJ SPOŁECZNY	<ul style="list-style-type: none"> - stopniowe przyswajanie reguł pozwalających funkcjonować w grupie; - unika drobnych niebezpieczeństw; - samo wynajduje sobie zabawę (długo nie potrafi bawić się samo); - rozwój języka, w tym rozumienia językowych zasad społecznych oraz słownictwa nazywającego emocje; - rozpoznawanie i przeżywanie nieznanymi do tej pory emocji.

Opracowanie: mgr Małgorzata Walaszczyk-Golec
psycholog